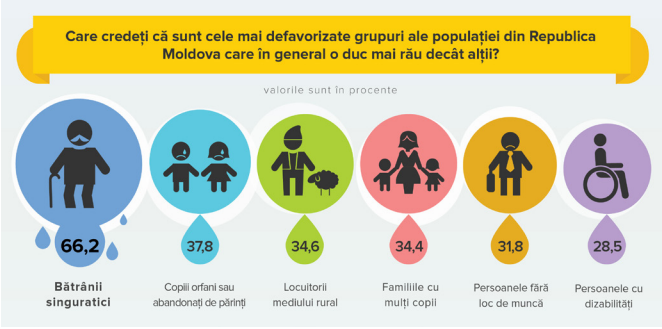
POPULAȚIA REPUBLICII MOLDOVA ESTE ÎN SCHIMBARE ŞI NECESITĂ RĂSPUNSURI CENTRATE PE OAMENI DE CARE SĂ BENEFICIEZE TOȚI

PROBLEMA:

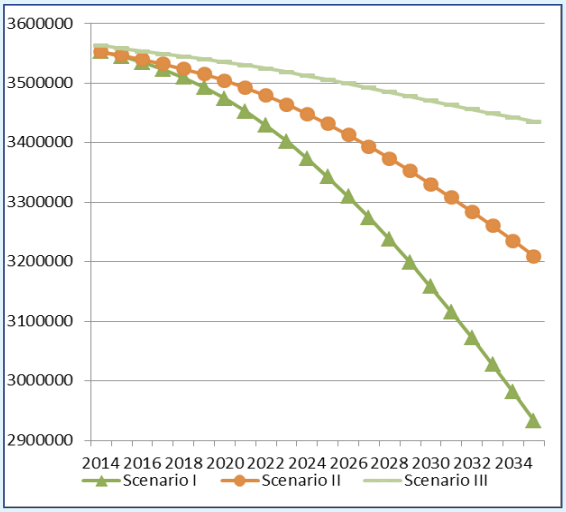
Populația Republicii Moldova, ca și în multe alte țări, trece prin schimbări demografice importante. Acestea se caracterizează prin rata scăzută a natalității, infertilitate înaltă și o populație care îmbătrânește cu respectivele implicații economice și sociale în domeniul de protecție socială, inclusiv în securitatea socială (pensiile). Unele din aceste schimbări sunt pozitive: de exemplu speranța de viață a crescut în ultimii 5 ani de la 65,31 la 68,05 ani pentru bărbați și de la 73,37 la 75,55 ani pentru femei[1].

Republica Moldova poate face față acestor provocări, concentrându-se pe calitatea populației. Experiența din regiune, dar și la nivel global indică faptul că țările înregistrează succese atunci când investesc în sănătate, în educație și în oportunități de muncă, în special pentru tineri. Rata fertilității poate crește dacă se fac investiții în sănătate și educație și atunci când există legi și programe pentru susținerea familiilor care permit femeilor și bărbaților să reconcilieze munca cu numărul dorit de copiii. Programele de planificare familială, de asemenea, pot contribui la o populație mai sănătoasă, la creșterea ei numerică și la o societate mai productivă.

În timp ce fertilitatea este influențată de mai mulți factori, infertilitatea este în general o chestiune medicală. Faptul că în Republica Moldova există o rată înaltă de infertilitate secundară (una din cinci femei care au deja un copil nu-l mai pot avea și pe al doilea) trebuie să fie în continuare înțeles și abordat astfel, încât familiile să poată opta pentru numărul dorit

1 Biroul Național de Statistica, StatBank http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp

DATE CHEIE:

- Dacă tendințele actuale vor continua, către 2035 numărul total al populației va constitui 2,9 mln. (scenariu pesimist) și 3,4 mln. (în cazul scenariului optimist) (i).
- Ponderea persoanelor cu vârsta sub 15 ani s-a diminuat de la 17,57% în 2007 la 16,00% în 2013; ponderea persoanelor în vârstă a crescut de la 17,52% în 2007 la 21,68% în 2012(ii).
- Raportul dependenței demografice a constituit 51,07% în 2013, ceea ce înseamnă că o persoană în vârsta aptă de lucru întreține o persoană neangajată (iii).
- Republica Moldova este pe locul doi în lume după rata infertilității secundare (21,2%). Acest fapt înseamnă că 1 din 5 femei care au deja un copil nu-l mai pot avea și pe al doilea (iv).
- Infecțiile cu transmisibile sexuală pot cauza până la 30-40% din cazurile de infertilitate, iar Republica Moldova are cea mai înaltă rată a ITS din regiunea UNECE (v).

de copii. Disponibilitatea planificării familiale și a accesului la educație și către servicii adecvate vârstei s-au dovedit a fi importante pentru reducerea Infecțiilor cu Transmitere Sexuală (ITS), inclusiv HIV și a avorturilor nesigure, iar acest lucru poate reduce, de asemenea, infertilitatea.

Tinerii pot fi în fruntea transformării sociale dacă sunt asigurați cu servicii de sănătate, educație de calitate și oportunități decente de muncă. Participarea lor activă și semnificativă în viața publică nu este încă pe deplin realizată.

Ca precondiții importante pentru adoptarea politicilor centrate pe oameni trebuie sporite calitatea datelor colectate și raportul dintre cercetarea demografică și procesul decizional.

PROGRESE:

- A fost elaborată o foaie de parcurs privind Îmbătrânirea și Planul de Implementare pentru integrarea fenomenului de îmbătrânire în politicile sectoriale, la fel a fost dezvoltat Programul Național Strategic pentru Securitatea Demografică.
- A fost stabilită o gamă largă de facilități și programe care asigură accesul persoanelor la planificarea familială și la servicii de asistență medicală, inclusiv prin cele 38 Centre cu Servicii de Sănătate Prietenoase Tinerilor, unde peste 15.000 de adolescenți și tineri beneficiază anual de informații, servicii și produse necesare. O nouă Strategie de Dezvoltare a Sectorului de Tineret și o nouă Lege a Tineretului, elaborate cu participarea a peste 750 de tineri, oferă o oportunitate comprehensivă de dezvoltare a sectorului de tineret la nivel local și național.
- Sectorul demografic este coordonat la nivel național de către Comisia Națională pentru Populație și Dezvoltare, care întrunește diferite ministere și instituții guvernamentale, mediul academic, ONG-uri și parteneri internaționali, precum UNFPA. Centrul de Cercetări Demografice a fost înființat în 2011 pentru a consolida intervențiile la nivel de politici prin prisma dinamicii populației.
- În 2014, a fost realizat Recensământul Populației și, în premieră, a Locuințelor. Biroul Național de Statistică a realizat un progres substanțial în efectuarea acestui exercițiu statistic național, aplicând instrumente noi în Republica Moldova de evaluare a datelor Recensământului, cum ar fi ancheta de control. Factorii de decizie politică, împreună cu societatea civilă și mass-media vor avea date actualizate privind populația, ca răspuns la intervențiile pentru necesitățile tinerilor, vârstnicilor, minorităților etnice și grupurilor vulnerabile.

CE MAI RĂMÂNE DE FĂCUT?

Schimbările în populație nu reprezintă o amenințare în sine, ci lipsa de pregătire către aceste provocări. Republica Moldova poate:

- Identifica un mecanism de evaluare a impactului *tuturor* politicilor ca efect asupra populației și poate încorpora dinamica populației în politicile sectoriale pentru a satisface necesitățile oamenilor.
- Crea condiții care să permită familiilor să decidă asupra numărului dorit de copii și când să-i aibă, astfel să-și echilibreze viața profesională cu cea personală.
- Asigura faptul ca tinerii să aibă cel mai bun posibil acces la informații, educație și sănătate, astfel să rămână sănătoși și să contribuie în mod eficient la progresul țării, inclusiv prin participarea în procesul decizional și de monitorizare. Ca răspuns la fenomenul de îmbătrânire a populației implicarea activă a persoanelor în etate în viața publică trebuie să rămână o prioritate, iar pentru aceasta trebuie elaborate noi mecanisme de cooperare între generații.
- Consolida rolul Parlamentului și Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare în implementarea monitorizării planurilor și strategiilor existente, precum alocarea fondurilor necesare și elaborarea noilor politici în corespundere cu standardele europene și internaționale.
- Dezvolta o capacitate mai puternică de cercetare și de colectare a datelor în cadrul instituțiilor din Republica Moldova, pentru a recomanda factorilor de decizie dezvoltarea politicilor de succes prin abordările bazate pe drepturi dovezi.

Surse:

(i) Raportul CIPD At 20 al Centrului National pentru Cercetări Demografice, 2014; (ii) Biroul Național de Statistică, 3 iunie 2014; (iii) Biroul Național de Statistică, Stat Bank; (iv) www.globalfertilitymap.com (v) http://www.who.int/features/factfiles/sexually_transmitted_diseases/en/